

XXI. évfolyam. Budapest, 1918. nov.-decz. 9—10. szám.

ALL. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre . . . 14 kor. Félévre . . . 7 „	Felelős szerkesztő: Dr. HOLITSCHER SZIGFRID budapesti kir. közjegyző.	Szerkesztőség és kiadó — hivatal — Budapest, VI., Andrássy-út 1.
---	--	--

Tartalom: A vagyonátruházási illetékekről szóló új törvény. —
Észrevételek az új díjszabás felett. — Közlemények.

A vagyonátruházási illetékekről szóló új törvény.*

(1918. évi XI. t.-cz.)

Irta: **Dr. Kepes János** budapesti kir. közjegyzőhelyettes.

(Befejezés.)

II. Ajándékozási és III. ingatlanok ingyenes átruházása után járó illetékek.

Tárgya: A halálesetre szóló (2. § 8.) és örökhagyó által halála előtt három hónapon belül adott ajándék (2. § 9. pont) kivételével: belföldi ingatlan ajándékozása, használatának, haszonélvezetének visszteher nélküli átengedése; örökségről lemondás a lemondó által kijelölt személy javára, akire kijelölése nélkül az örökség nem szállt volna át; hitbizomány birtoklásának nem az utolsó birtokos halálozás következtébeni átszállása; alapítvány élők közötti jogügylettel létesítése, vagy fennálló vagyonának növelése, és pedig mindez esetekben *tekintet nélkül arra, állított-e ki okirat vagy sem*; végül ingó dolog ajándékozása, ingyen nyújtott

* **Helyreigazítás.** A Közlöny előző számában a 148-ik oldalon „Illeték-lerovás bélyegjegyekkel“ című bekezdés a következőképpen helyesbítettük: „Ingó hagyatéknál 100 K-t meg nem haladó illeték fél által a tárgyalás alkalmával, ha nincs jelen, bírói felhívásra 8 nap alatt a tárgyalási jegyzőkönyvön *bélyegekben* rovandó le, ellenkező esetben lelet veendő fel. (94. §.) A 140. oldalon „Hagyatékhoz számítandó“ című bekezdés pótlendő: „Czégvagyoniilletőség (65. §.) Lásd: IV. Társasági szerződés alatt.“

eltartások vagy támogatások, jogok visszteher való átengedése vagy azokról ellenszolgáltatás nélkül való lemondás, mindezek *csak az esetben, amennyiben azokról okirat állítottatott ki.* Ajándékozásnak tekintendő minden szolgáltatás, mely kötelezettségen nem alapul. (15. §.)

Ingatlan, továbbá ingatlanra vonatkozó használati és hasznélvezeti szolgálat ajándékozása esetén az ajándékozási illetéken felül ingatlan vagyonátruházási illeték is fizetendő (17. §), amely *utóbbi illeték* kiszabásának alapja az ingatlan; illetve a szolgálat teljes értéke adósságok és terhek levonása nélkül (40. §).

Feltételes, vagy véghataridőhöz kötött ajándékozás mint feltétlen, vagy el nem halasztott ajándékozások illetékezendők; a feltétel bekövetkezte, vagy a határidő letelte után azonnal kiszabandó az illeték azon személyre való átszállása után is, aki az ajándékozott dolgot ingyenesen megszerzi. Ha a dolog a feltétel, vagy véghataridő bekövetkeztekor az ajándékozóra visszaszáll, a visszaszállás után illeték nem jár. Az ajándékozott dolog hasznélvezetének vagy használati szolgálatának fentartása esetén, vagy ha azt már más személy javára ily szolgalmak terhelik, ezen szolgalmak értéke az illeték alapjából le nem vonható. Amennyiben más személy javára köttetett ki a hasznélvezeti, vagy használati szolgálat, aszerint illetékezendő, amint a szolgálat ingyenesen, vagy visszterhesen szereztetett meg. Felfüggesztő, vagy kezdő határidőhöz kötött ajándékoknál az illeték lerovandó úgy annak szerzése után, aki a feltétel bekövetkeztéig jogosult a birtoklásra, mint annak szerzése után, aki a vagyont a feltétel bekövetkezte után veszi birtokába; utóbbi azonban az illetéket csak a feltétel bekövetkeztekor tartozik megfizetni. (16. §.)

A *kiszabás alapja* azon érték, mely az ajándékozott dolgot terhelő és a megajándékozottra átszálló terhek és adósságok, továbbá az ajándékozottra rótt ellenszolgáltatások és más *kötelezettségek levonása után* fenmarad. Fentartott használati, vagy hasznélvezeti szolgálat esetén a fentartott *szolgálatra tekintet nélkül* megállapított teljes érték után szabandó ki az illeték, azonban a fizetési kötelezettség a szolgálat megszűntéig függőben marad (39. §). Ingatlan ingyenes átruházása utáni vagyonátruházási illeték alapja az ingatlan, illetve szolgálat teljes értéke adósságok és *terhek levonása nélkül.* (40. §). Az átadó szülők eltartási kötelezettségét kivéve, a megajándékozottra rótt *viszonszolgálat erejéig*

a vagyonátruházás visszterhesnek tekintendő. Egy éven belüli többszöri ajándékozás, vagy egy ingatlan hanyadrészeinek külön szerződésekkel való ajándékozása esetén az ajándékok az illeték kulcsának megállapítása céljából összeszámítandók és az előbbi szerzések után alacsonyabb kulccsal megállapított illetékek helyesbítendők. (39. §.) Az ajándékozási illetéken felül kiszabandó ingatlan vagyonátruházási illeték alapja az adósságok és egyéb terhek levonása nélkül az ingatlan teljes értéke. Ingatlan használati és hasznélvezeti szolgálatának megszerzése esetén fizetendő ingatlan vagyonátruházási illeték kiszabásánál az illeték alapja az ingatlan értéke helyett a szolgálat értéke. (40. §.) (Lásd fentebb: I. Értékelési szabályok.) Ha a levonható terhek és *adósságok összege az ingatlan értékét meghaladja,* s így ajándékozási illeték kiszabható nem lenne, az ingatlan vagyonátruházási illetéket úgy kell kiszabni, mintha teljesen visszterhes ügylet jött volna létre s ez esetben az összes terhek, szolgáltatások értéke az illeték alapja. Ha túlterhelt ajándék ingó és ingatlanból áll, az értéket meghaladó összeg az ingók és ingatlanok valódi értéke arányában kell megosztani s az illetéket kiszabni. Ha szerző csak a megszerzett vagyontárgy erejéig felel terhekért, a visszterhes vagyonátruházás utáni illeték csak a kapott vagyontárgy értéke után fizetendő meg. (55. § 5. pont 3., 4. bek.)

Mentességek: Az államkincstárra, továbbá oly közintézetek és közalapokra szálló ajándékok, melyek esetleg hiányai közjövödelmekből fedezendők; hazai tudományos, közoktatási és közjótékonyági célokra rendelt alapítványok. (19. §.) Ugyanezek az ingatlan ajándékozással kapcsolatos ingatlan vagyonátruházási illeték alól is mentesek. (21. §.)

Területi hatály: Minden belföldön kötött vagyonátruházási szerződés illetékköteles; külföldön kiállított okirat alapján illeték csak akkor követelhető, ha az okirat jogi hatálya belföldre is kiterjed, így különösen, ha az átruházott dolog belföldön adatik át, ha belföldön más jogcselekmény történik, ha az okirat másolatát, vagy fordítását belföldön hivatalos célra használják (25. §.) L. még I. alatt.

Kincstár joga az illetékre megnyílik: ingatlan ajándékozása után a jogügylet megkötésekor; örökségről való lemondáskor; alapítási nyilatkozatnak az alapítvány felügyeletére hivatott hatóság előtti megtételekor, vagy alapítási okirat kiállítása napján; a hit-

bizományban való utódlást előidéző körülmény bekövetkeztekor; ingó dolog ajándékozásánál belföldi okirat kiállítása-, jogügylet jóváhagyása-, illetve külföldi okirat behozatala napján. (27. §.) Haszonélvezettel terhelt ajándékozásoknál a haszonélvezet megszüntekor, feltételes és elhalasztott szerzéseknél a feltétel bekövetkeztekor fizetendő az illeték, mely esetekben a pénzügyi hatóság az illeték biztosítását kívánhatja. (29. 30. §.)

Elévülés, pótilleték kiszabása, l. l. alatt.

Fizetésre kötelezettek; kezesség; illeték biztosítása és behajtása. *Fizetésre kötelezett:* a szerző fél. Ha egy dolog több személyre száll át, valamennyien egyetemlegesen felelősek. *Közjegyzői okiratba foglalt jogügylet* után a bélyeggel lerovandó illetéket elsősorban a közjegyző tartozik leróni; közreműködését azonban mindaddig megtagadhatja, míg felek a szükséges bélyegjegyeket be nem szolgáltatják. (34. §.)

Készfizető kezességgel tartozik: az ajándékozó, ha az ajándékozott dolgot az illeték fizetése előtt átadta, vagy ha a pénzügyi hatóság által kívánt adatokat be nem szolgáltatatta; a megajándékozott az ajándékozás alkalmával harmadik személy érdekében rárótt és szintén ajándékozási illeték alá eső szolgáltatás után; a kezes azonban jogosult a szolgáltatás teljesítésekor az illetéket levonni. Bélyegjeggyel lerovandó illetéknél: aki külföldi okiratot belföldön hivatalosan használta, vagy ettől eltekintve, amidőn az illetékkötelezettség beállott; az ügyvéd, ha az okiratból megállapítható, hogy az okiratot közbenjöttével állították ki; aki az illeték megrövidítésében tettes, vagy részes; aki az őt terhelő bejelentést nem, vagy nem kellő időben teljesítette. (35. §.)

Dologi kezesség: A vagyónátruházási illeték az átruházott tárgyakat törvényes zálogjoggal terheli. Ingó dolognál jóhiszemű harmadik ellen ezen zálogjog nem érvényesíthető. Ingatlannál az illeték két évig *tkvi bejegyzés nélkül is* megelőz minden magánjogcímből származó követelést; ezen két éven belüli bekebeleztetés esetén az elsőség 5 évig áll fenn, azontul, vagy 2 évi határidőn túli bejegyzés csak a bejegyzés rangsorában nyerhet kielégítést. Két év eltelte után a tkvi bejegyzés csak akkor rendelhető el, ha időközben jóhiszemű harmadik az ingatlanra tulajdonjogot nem szerzett. Birságokra törvényes elsőség nem terjed ki. Árverési vételárfelosztásoknál törvényes elsőség csak egy illetékre vehető igénybe, a többi csak vagy az illeték, vagy az annak alapjául szolgáló

vagyónátruházás befegyzésének rangsorában nyer kielégítést. Haszonélvezeti szolgálat utáni illeték csak a haszonélvezetet terheli. (36. §.)

Illeték biztosítása és behajtására az 1909: XI. t.-cz. VI. fejezetének rendelkezései irányadók azzal az eltéréssel, hogy a fiz. meghagyás kézbesítésétől, vagy a haszonélvezet megszüntétől, illetve a feltétel bekövetkeztétől számított 30 nap alatt meg nem fizetett illetékek további 15 nap múlva írásbeli intés mellőzésével végrehajtás útján behajtandók. (103. §.)

Kiigazítási jog fentartása; Felfedező eskü; Bizonyítás a bíróság útján l. l. alatt.

Jogi vélelmek: l. l. alatt.

Értékelési szabályok: l. l. alatt. Ha egy jogügylettel ugyanazon szerző több ingatlant szerez, azok értéke egyenként állapítandó meg s a forgalmi érték szerinti összérték hasonlítandó össze a törvényszerű legkisebb értékkel azon célból, hogy a nagyobb érték vételessék az illetékszabás alapjául. (46. §.)

Illeték alapjának kikerekítése. l. l. alatt.

Büntető határozmányok. l. l. alatt.

Eljárási szabályok. Illetékesség: Illetéket adóhivatal (Közp. díj- és illetékkiszabási hivatal) szabja ki. Illetékes azon adóhivatal, melynek területén az ingatlan, illetve az okiratban első helyen megnevezett ingatlan fekszik; esupán *ingókra* vonatkozó szerződésnél az eljáró hatóság, illetőleg közjegyző székhelyére nézve illetékes adóhivatal. Belföldön kiállított okiratba foglalt ajándékozás után az illetőséget felek lakhelye szabályozza; különböző lakhely esetén a legutóbb történt aláírás helye; külföldi okiratba foglalt ajándékozásnál annak lakhelye, aki az okiratot behozza, vagy behozatja, illetve ha lakhelye külföldön van, azon adóhivatal, melynek területén az okiratot használták. Okirat kiállítása nélkül létesített alapítványnál a felügyelő hatóság székhelyén lévő adóhivatal. Bélyegjegyekkel lerovandó illetéknél, lelet esetén, a fizetésre kötelezett fél lakóhelyére nézve illetékes adóhivatal. Ingyenes ingatlan vagyónátruházás utáni illetéket az ajándékozási illetéket kiszabó adóhivatal szabja ki. (86. §.)

Bejelentési szabályok: *Bejelenteni köteles* a jogügyletet hatóság, vagy közjegyző, ha előtte, közbenjárásával, vagy jóváhagyása mellett jött létre az ügylet, más esetekben szerződő felek. Külföldön kiállított okiratot az, akinek birtokában volt az illeték-

kötelezettség beálltakor. *Bejelentési határidő*: okirat kiállításától illetve ha okiratot nem állítottak ki, szerződés előszóval megkötésétől számított 15 nap, külföldi irat behozatalától számított 30 nap; utóbbinál a használat előtt kötelező a bejelentés, ha fenti 30 nap eltelté előtt illetékkötelezettséget megállapító módon felhasználtatik. Hatósági jóváhagyástól függő vagyonátruházás a jóváhagyástól számított 15 nap alatt jelentendő be. A *bejelentés* illetékmentesen hitelesített, vagy adóhivatal által hitelesítendő másolat benyújtásával, vagy az ügyletnek jegyzőkönyvbe foglalandó szóbeli bejelentésével történik. Ingatlan átruházásnál tkvi hatóság útján is érvényesen történhetik a bejelentés, és pedig akként, hogy az okirat másolata és adóbizonyítvány a bejegyzési kérvényhez külön csatolandó, mely esetben a tkvi hatóság a másolatot hitelesíti és a bejegyzést rendelő végzéssel együtt az illetékes adóhivatalnak megküldi. (89. §.) Ingatlan vagyonátruházásnál bejelentés alkalmával *adóbizonyítvány* is benyújtandó! melyet községekben a bíró és jegyző, rendezett tanácsu városokban polgármester vagy egy tanácsnok, törv. hat. joggal felruházott városokban az adótelekkönyvi hivatal főnöke állít ki. (90. §.) *Bejelentendő továbbá*: Hitbizomány új birtokosa által hitbizomány birtoklásának nem haláleset folytáni átszállása-, az állag tulajdonosa által haszonélvezet megszünte-, feltétel bekövetkezte esetén a vagyont szerző, vagy akiről átszáll 30 nap alatt. (93. §.)

Illetéklerovás bélyegjegyekkel: Ingóbból álló ajándékozásnál 100 koronát meg nem haladó illeték bélyegjegyekkel rovandó le oly módon, hogy a bélyeg az okirat szövegének első sorával átírandó. Jóváhagyástól függő jogügyletnél a bélyegek a hatóságnak beszolgáltatandók s azok a jóváhagyási záradékkal átírandók. A bélyegek be nem szolgáltatása esetén lelet veendő fel.

Kézpénzben befizetendő az illeték: ha 100 koronát meghalad és az ingatlanok átruházásánál minden esetben. (94. §.) Ez esetekben adóhivatal fizetési meghagyást bocsát ki. (95. §), melyet postán térítvényel kell kikézbesíteni. (96. §.)

Fizetési határidő, Illeték befizetése, Késedelmi kamat l. I. alatt.

Részletfizetési engedélyt 5 évnél nem hosszabb időre pénzügyigazgatóság, hosszabb időre p. ü. minister engedélyezhet. Megterhelt ingatlanból álló ajándékozásnál kamatmérséklés melletti részletfizetést, ha pedig a teher az ajándék 50 %-át eléri, kamatmentes részletfizetés engedélyezendő. (104. §.)

Illeték helyesbitése és visszakövetelése: Az ajánd. illeték a megmaradt gazdagodás összegének megfelelő mértékben helyesbitendő a befizetéstől számított 5 éven belüli kérelemre, ha megajándékozott az ajándékot nem fogadta el, ha meg nem kapta, ha az ajándékozás érvénytelen, ha visszavonatot, ha megtámadás folytán hatályát veszítette, vagy ha ez okokból az ajándék értéke csökkent. Az ajánd. illeték visszatérítése esetén a vele kapcsolatos ingatlan vagyonátruházási illeték is visszatérítendő. Ha befizetés utáni 5 éven túl következik be a visszatérítés alapját képező esemény, utóbbtól számított 1 éven belül kérelmezendő a visszatérítés.

Jogorvoslatok: l. I. alatt.

Az illeték mértéke: (54. 55. §§.) (L. a túloldali táblázatot.)

IV. Az ingatlanok és ingó dolgok visszterhes átruházása után járó illetékek.

Tárgya: a) Minden *belföldi ingatlan vagyonátruházás* (ingatlan ajándékozásáról alábbiakban nincs szó, l. ezt II. III. a), tekintet nélkül arra, állított-e ki okirat vagy sem s hogy a telekkönyvben a változást bejegyezték-e vagy sem. Ingatlanra vonatkozó haszonélvezeti és használati szolgálat átruházása úgy tekintendő, mintha ingatlan ruházott volna át. (17. §.) Ha törvény illeték-alapul az ingatlan értékét jelöli meg, utóbbi esetben az ingatlan értéke helyett a szolgálat értéke veendő alapul.

b) *Ingó dolog visszterhes átruházása* (pl. adásvétel, szállítási szerződés, vagy oly vállalkozási szerződés, midőn vállalkozó az elvállalt mű előállításához szükséges anyagot maga szolgáltatja), amennyiben a jogügyletről okiratot állítottak ki. Jogok, követelések s ingó dolognak nem minősíthető vagyontárgy visszterhes átruházása ezen törvényben megszabott illeték alá nem vonható (pl. követelés engedményezése, jogról ellenérték fejében lemondás, más kötelmi ügyletek). Kereskedelmi levélváltások illetékmentességét ezen törvény nem érinti. (18. §.)

Az illetékkiszabás alapja: a visszteher értéke, ha ez meg nem állapítható, az átruházott tárgy értéke. (40. §.)

Adásvételnél: illeték alapja: a vételár; ehez számítandók a mellékszolgáltatások, vevő által átvállalt adósságok, harmadik személynek a korlátlan tulajdonjog megszerzéseért, a megvett dolgot

Rokonsági viszony	Az ajándék adása értéke után:									
	1000 K-ig	1000—5000-ig	5000—10.000-ig	10.000—100.000-ig	100.000—250.000-ig	250.000—1 millió-ig	1 millió—5 millió-ig	5 millió—10 milli.-ig	10 millió K-n feletti	
1. Ajándékozó törvényes, törvényesített, természetes, mostoha és örökbe fogadott gyermeke, vagy ezeknek ivadéka és házastársa; szülője, nagyszülője és további felmenője (a mostoha és örökbefogadó szülők kivételével), végre ajándékozónak az illetékhez való jog megnyílása idején törvényesen el nem vált házastársa, valamint házasság esetére biztosított ajándékozás után jegyese:	1 %	1.25 %	1.5 %	2 %	2.5 %	3 %	3.5 %	4 %	5 %	
2. Ajándékozó édes, vagy mostoha testvére, testvérének ivadéka, olyan személynek testvére, akinek az ajándékozó ivadéka, (téliát szülő, nagyszülő, stb. testvére), végül a saját szülője testvérének gyermeke (unoka-testvér):	5 %	6 %	7 %	8 %	9 %	11 %	13 %	15 %	17 %	
3. Az 1. és 2. pontban fel nem sorolt más megajándékozott:	10 %	11 %	12 %	14 %	16 %	18 %	20 %	22 %	24 %	
4. Nyugdíjintézetek és nyugdíjalapok, melyek fenntartásához állam, törvényhatóság, község (r. t. város), bevett v. elismert vállalkozás hozzájárul, vagy enélkül is, melyeket ugyanazon foglalkozásu, vagy hivatásu egyének az önszegélyezés elvén, nyereszkesedés kizárásával országosan szerveznek:	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	
5. Ingatlan ajándékozás folytán való átszállása esetén az ajándékozási illetékek felül fizetendő vagyonátruházási illeték az ingatlan levonások nélküli teljes értéke után:										1.5%
a) ha ingatlan fenti 1. pontban felsorolt személyre száll: (55. § 1.)										
b) ha az 1. pontban megjelölt személyeken kívül másra száll át: (55. § 2.)										2%
Ezen b) pont esetében az illeték az ingatlan értékének csak azon része után szabható ki, mely után az ajándékozási illeték kiszabott; az ezt meghaladó rész után az illeték a visszerhes vagyonátruházásokra megállapított kulcs szerint szabandó ki. (55. § 5. pont 2. bekezdés)										

terhelő jogról való lemondásért vevő által fizetett összegek, kikötések nem teljesítése esetére vevő által eladónak feltételesen kötelezett összegek. Utóbbi esetben a feltételtől függő illeték csak a feltétel bekövetkeztekor fizetendő, addig biztosítandó. Nem mellékszolgáltatás, ha eladó a dolog időleges, vagy élethosszig tartó hasznélvezeti, vagy használati szolgalmát a maga, vagy házastársa számára fentartotta. Törvényszerű legkisebb értéknél kisebb összeg kiszabás alapja nem lehet; ha fentiek szerinti érték szembevetően csekélyebb a forgalmi értéknél, becslési eljárásnak van helye. (57. §.)

Ingó és ingatlan együttes átruházása esetén: ha vételár nincs külön feltüntetve, a szerződés úgy tekintendő, mintha csak ingatlan volna tárgya. Ha az elkülönítés egyébként is aggályos, szakértői becslésnek van helye. (I. I. Értékelési szabályok.) Illeték utólag helyesbíthető felek kérelmére. Ingatlan alkotórészei, továbbá ingatlanhoz kapcsolt jogok és kiváltságok, amennyiben — ha külön szerződéssel is — az ingatlannal együtt ruházzák át: ingatlanok, iparüzésre rendelt és ingatlan alkotórészeknek nem tekintendő gépek és szerelvények: ingóknak minősülnek. (58. §.)

Részletekben fizetett vételár esetén, ha vételár nincs határozott összegben feltüntetve és a törlesztési részlet a kamatokat is magába foglalja, vételárnak csak a tőkeösszeg tekintendő. Ha kamatláb nincs igazolva, 5%-al számítandó, és pedig akkor is, ha az igazolt kamat 5%-nál nagyobb. Ha vételár vagy mellékszolgáltatások ismétlődő, de részletfizetésnek nem minősíthető szolgáltatásokból állanak, ezek értéke az 51. § szerint állapítandó meg. (59. §.) (I. I. Értékelési szab.)

Feltételes vételek, így próbavételek, jobb vevő fentartásával, vagy bontó feltétellel kötött vételek feltétlen adásvételként illetékezendők, feltétel bekövetkezte esetén illeték vissza nem térítettik. Felfüggesztő feltételtől függő adásvétel után kiszabott illeték befizetése kellő biztosítás mellett függőben hagyandó; felfüggesztő feltétel meghiusulása esetén kiszabott illeték törlendő, hacsak ezen feltétel meghiusulása esetén a vételi ügylet feltétlenné nem válik. (60. §.)

Ingatlanra vonatkozó vételi jog megszerzése mint ingatlan átruházás illetékezendő; ha telekkönyvi bejegyzés, vagy ingatlan átadása előtt hatályát veszti, ingatlan értéke után csak az ingók vételére megszabott illeték jár. Ingatlanok továbbadás céljából

megszerzése, vagy olyként biztosítása, hogy eladó azt akár a szerződő félnek, akár általa megnevezett harmadiknak átadni köteles, adásvételi illeték alá esik. (61. §.)

Megbízás alapján való vétel. Ha a saját nevében szerződő utólag kinyilatkoztatja, hogy harmadik felhatalmazása alapján szerződött, ezen nyilatkozata újabb vagyónátruházásnak minősítendő, hacsak fél ennek ellenkezőjét a jogügylet megkötése előtt kiállított és közokiratba vagy hitelesített magánokiratba foglalt meghatalmazással nem bizonyítja.

Ha birói árverésen az ingatlan vevője az árverési jkv. aláírásakor kijelenti és jkvbe véteti, hogy az ingatlant más részére vette meg, s ennek meghatalmazását az árveréstől számított nyolcz nap alatt bemutatja; vagy ha természetes vagy jogi személy törvényes képviselője veszi meg az ingatlant s az árverés alkalmával kijelenti, hogy azt az általa képviselt személy részére vette meg, az újabb vagyónátruházás vélelmét kizárja.

Más nevében megbízás nélkül kötött ügylet utáni illeték ügyletkötő által viselendő, hacsak az, kinek nevében eljár, az ügyletbe nyíltan, vagy hallgatólag utóbb jóváhagyását nem adta, vagy ha az ügyletből hasznot nem húzott. (80. §.)

Árverési vétel adásvételként illetékezendő. Ha feltételeknek vevő részéről nem teljesítése miatt bíróság által rendelt új árverésen az ingatlan harmadik vevő kezére került, mielőtt előbbi vevő tul. jogát bekebelezték volna, az első vételtől kiszabott illeték törlendő. Árverési jegyzőkönyv árverési vételről kiállított okiratnak tekintendő akkor is, ha vevő azt nem írta alá. Ha több vevő szerzett meg egyes tárgyakat, vevők szerzése külön-külön illetékezendő, s ingatlan árveréseknél az *okirati bélyeg* is ugyanannyiszor rovandó le a jkvön. A *bélyegben lerovandó illetéket* önkéntes árverésnél eladó, végrehajtási árverés esetén végrehajtató köteles leróni. (62. §.)

Átadási és átvételi okiratok és jegyzőkönyvek, melyek vagyontárgyak átadását, vagy átvételét tanúsítják, hacsak nem igazoltatik, hogy az átruházás után az illeték kifizettetett, vagyónátruházási illeték alá esnek; ha igazoltatott, az esetben csak okirati illeték alá esnek. (72. §.)

Birói ítélet után ingatlan vagyónátruházási illeték fizetendő, ha a bíróság 100 koronánál többet érő ingatlan tulajdonjogát, haszonélvezeti vagy használati jogát oly jogcímen ítélte meg,

mely nem törvényes örökösödésen, végrendeleten vagy szerződésen alapul, (hanem pl. elbirtoklás, újonnan keletkezett ingatlanok szerzése jogcímen) és pedig nem 4.3%, (1914. évi XLIII. t.-cz. 18. §.) hanem 5%. (69. §.)

Csere szerződések adásvételi illeték alá esnek; az alap: az elcserélt érték közül a nagyobbik érték. Ha szerződésből érték ki nem tűnik, külön az ingatlanok, külön az ingók értéke megállapítandó. (L. Értékelési szab. I.) Illetéket cserélő felek egyenlő arányban viselik. Körcserénél minden átruházott dolog teljes értéke után szabandó ki az illeték. (63. §.)

Életjáradéki szerződésnek tekintendő ingó vagyonnak, készpénznek, vagy ingatlannak életjáradékért vagy tartásért átengedése. Az illeték alapja ingatlannál annak értéke, mely nem lehet kevesebb az életjáradék, vagy tartás értékénél, (L. I. Értékelési szab.); ingóknál az átengedett vagyon értéke. (64. §.)

Hagyatéki osztályos egyezségek és örök rész eladása. Osztályos egyezségnél örökösök külön-külön a nekik jutott részeik után tartoznak az öröklési illetéket megfizetni. Ha örökös az örök rész tiszta értékénél nagyobb értéket kapott, az öröklési illetéken felül az örök részen felül átvett vagyon után a szerzés jogcímenek megfelelő illeték is fizetendő, hacsak örökhagyó úgy intézkedett, hogy bizonyos tárgyakat az illető örökös természetben vegyen át és a többi örökös általa kielégítendő s az osztály örökhagyó ezen végintézkedésével összhangban van.

Örök rész eladása esetén az öröklési illeték is s az eladás után járó illeték külön megfizetendő.

Ha örökhagyó hitelezője a hagyatékot az azt terhelő *adósságok fejében veszi át*, öröklési illeték nem, hanem csak visszterhes vagyónátruházási illeték követelhető. (67. §.)

Közszerzeményi igény kielégítése. Ha örökhagyó túlélő házastársa közszerzeményi igényének kielégítése fejében ingatlant kap, vagy ha a házasság tartama alatt, vagy annak felbontása folytán a közszerz. igény kielégítettik, tulajdonjogának e címen való bekebelezése után 2% illetéket tartozik megfizetni. (73. §.)

Örökösödési igény eladása. Meg nem nyílt örökségre való igény és egyéb reménybeli vétel visszterhrel átruházása adásvételként illetékezendő. Reménybeli ingó és ingatlan esetén l. fentebb Ingó és ingatlan együttes átruházására vonatkozó szabályt.

Ezenkívül vevő köteles örökség megnyíltakor az öröklési illetéket is megfizetni az örökhagyó és eladó közti rokoni viszonynak megfelelően. (68. §.)

Társasági szerződések. Társaság alakulásakor, vagy új tag belépésekor betétként vitt ingatlan, annak haszonélvezeti, vagy használati szolgálma után 5% ingatlan vagyónátruh. ill. fizetendő. Részvénytársaság, vagy szövetkezet alapításánál ingatlanból álló vagyonbetét utáni illeték a részvénykibocsátási vagy üzletrészek illetékén felül fizetendő. Utóbbiak egyesülése esetén a bevitt ingatlan után 2% fizetendő. A Pénzügyi Hatóság közreműködésével történt egyesülés esetén illeték nem jár. Közkereseti társaság tagjainak, vagy betéti társaság beltagjának elhalálozása esetén az őt megillető cégvagyon illetőség értéke számítandó a hagyatéki vagyonhoz. Pénzügyi hatóság jogosult a társasági vagyonleltárban felvett vagyontárgyakat értékelni az örökrész értékének megállapításánál. (65. §.)

Szállítási és vállalkozási szerződés: mellyel valaki kikötött ár mellett bizonyos dolog szállítására, vagy valamely műnek előállítására és szállítására, oly módon vállalkozik, hogy a mű előállításához szükséges anyagot is ő szolgáltatja, ideértve az építkezési szerződéseket is, adásvételként esik illeték alá. Ha a szállítandó árú mennyisége a legmagasabb, vagy legalacsonyabb mérték szerint van megállapítva, az illetéket a kiigazítási jog fenntartásával (I. I. Értékelési szabályok 145. old.) kell kiszabni. *Allammal, törvényhatósággal, községgel (várossal) kötött ily szerződések* utáni illeték, ha azokról okirat nem is állíttatott ki, akként rovandó le, hogy a szerződés alapján történő fizetések alkalmával a fél nyugtáján a nyugta illetékén kívül a kifizetett összeg után 1% szerződési illeték külön levandó, illetve 100 koronán felüli illeték kiszabás útján készpénzben megfizetendő. Az illeték befizetéséről szóló nyugta a vállalkozó nyugtájára reávezetendő s vállalati összeg fenti illetékek befizetése előtt ki nem fizethető. A postatakarék cheque- és clearing-forgalma és az osztrák-magyar bank giroforgalma útján kiegyenlített követelések utáni illetékről szóló 1901: XIV. t.-cz. 1—3. §-a értelmében fenti illetékek a jogosult járandóságából levonva, közvetlenül az állampénztárba szállítandók, és pedig akkor is, ha a különben bélyegmentes nyugtatvány jogosult által nem állíttatott ki. (71. §.)

Vagyonközösség megszüntetése esetén, ha vagyont tulajdonos társak maguk között természetben megosztják s a közös vagyonból saját tulajdonrészének értékénél nagyobb értéket senki sem kap, illeték kiszabásának nincs helye. Ha nagyobb értéket kap valamelyik, a különbözet után az ügyletnek megfelelő illeték jár, hacsak az illető a közös adósságból a különbözethez megfelelő összeget át nem vállalt. Ha valamelyik a másik társtulajdonos részére fizetést teljesít, vagy saját külön vagyonának egy részét viszontszolgáltatás mellett átengedi, a kifizetés, illetve átengedett vagyonrész értékéig, mint visszterhes vagyónátruházás illetékezendő. Vitás értékek esetén becslési eljárásnak van helye. (66. §.)

Mentességek. Külön törvények által személyekre, vagy vagyónátruházásokra megállapított mentességek ezen törvényben szabályozott vagyónátruházásokra is érvényben maradnak. Ingatlanok és ingatlan vételi jogok átruházására vonatkozó jogügyletek után, melyeket a Magyar Földhitelintézetek országos szövetsége, vagy az Országos központi hitelszövetkezet, nemkülönben ezek közvetítésével, vagy általuk létesített ügyletekkel kapcsolatban az államkincstár köt, illeték nem jár. Ha mentesség személyt és nem az ügyletet illeti meg, a mentesség a személyesen mentes féllel szerződő másik félre ki nem terjed s így amennyiben utóbbi törvény szerint illetékért egyetemlegesen felelős, a teljes illetéket köteles megfizetni. (21. §.)

Területi hatály: L. I. II. alatt.

Kincstár joga az illetékre. Kincstár joga illetékre megnyílik: a jogügylet kötése napján, illetve jóváhagyás napján. Okirat keltének napja a szerződés megkötése napjának tekintendő ellenkező bizonyításáig. (28. §.) L. még II. alatt.

Elévülés: L. I. alatt.

Fizetésre kötelezettek; kezesség; illeték biztosítása és behajtása. Illetéket elsősorban az tartozik megfizetni, aki azt a szerződésben magára vállalta, ily kikötés hiányában a szerző félde valamennyi szerződő felet egyetemleges fizetési kötelezettség terheli. Csereszerződéseknél cserélő felek az illetéket fele-fele részben tartoznak megfizetni (34. §.) és mindegyik fél készfizetői kezességgel tartozik a másik cserélő terhére kiszabott illetékért. Szállítási és vállalkozási szerződésnél, melyet állam, törvényhatóság és község (város) kötött, ha a vállalati összeg az illeték levo-

nása előtt kifizettetett, a kifizető vagy azt elrendelő az abból származó kárért a kincstárnak kezességgel tartozik. (71. §.) L. még I. II.

Jogi véelmek: L. I. II. alatt.

Értékelési szabályok: L. I. II. alatt.

Illeték alapjának kikerekítése: L. I. alatt.

Büntető határozatok: L. I. alatt.

Eljárási szabályok: Illetékes a kiszabásra azon adóhivatal, melynek területén az ingatlan fekszik, illetve melynek területén a szerződésben első helyen megnevezett ingatlan fekszik; csupán ingó átruházása esetén eljáró hatóság, illetve közjegyző székhelyére illetékes adóhivatal. Belföldön kiállított okiratba foglalt ingó átruházás után felek lakhelye; ha különböző helyen laknak, a legutóbb történt aláírás helye; külföldi okiratnál annak lakhelye, aki az okiratot behozta vagy behozatja, ha külföldön lakik utóbbi, azon adóhivatal illetékes, melynek területén az okirat használtatott. Bélyegjeggyel lerovandó illetéknél, lelet esetén, a fizetésre kötelezett lakhelyére illetékes adóhivatal. (868. §.) *Bejelentés.* L. II. alatt.

Illetéklerovás bélyegjegyekkel: Ingó vagyon átruházása után járó 100 koronát meg nem haladó illetéket bélyegjegyekkel, ellenkező esetben kiszabás útján készpénzben kell leróni. (94. §.) L. még II. alatt.

Illeték törlése és visszatérítése. Ha jogügyletet felek az ügylet foganatba menetele előtt közös megegyezéssel visszavonták, így ha átruházott dolgot szerző még birtokba nem vette, vagy a tulajdonjog szerző javára tkvileg be nem kebeleztetett, a kiszabott illeték törlését, vagy visszatérítését követelhetik. Ha szerző később a dolgot kötelezettségeinek nem teljesítése miatt visszaadni kénytelen volt, a visszaadás újabb átruházásnak nem minősíthető. Ha átruházást bíróság eredeti érvénytelenség miatt megsemmisítette, illeték törliendő. Mulasztási, vagy alperesi elismerés alapján hozott ítélettel megállapított eredeti érvénytelenség esetén pénzügyi hatóság az érvénytelenség bizonyítását külön követelheti. Ingó vagyonátruházás utáni illeték csak a jogügylet teljesítése és foganatosítása előtti tökéletes és végkép meghiusulta esetén téríthető vissza. Ha visszatérítési igényt megállapító körülmény az illeték befizetése utáni 5 év eltelté után következett be, visszatérítés az esemény bekövetkezte utáni 1 éven belül kérendő. (79.) L. még II. alatt.

Illeték mértéke:

1. <i>Ingatlanoknak öröklés és ajándékozás esetén kívül való átruházása esetén, az illeték kulcsa (55 § 3.)</i>	5%
2. <i>Ingó vagyonnak öröklés és ajándékozás esetén kívül való átruházása után járó illeték kulcsa (55 § 4.)</i>	1%
3. <i>Életjáradéki szerződés (64. §); életjáradékért vagy tartásért</i>	
a) ingatlan átengedése esetén	5%
b) ingó vagyon, vagy készpénz átengedése után	2%
4. <i>Társasági szerződés (65. §); társaságba betétül vitt ingatlan, annak haszonélvezeti, vagy használati szolgálma után ingatlan vagyonátruházási illeték: részvénytársaságok, vagy szövetkezetek egyesülése esetén a bevitt ingatlanok értéke után vagyonátr. ill.</i>	5%
5. <i>Bírói ítélet után ingatlan vagyonátruházási illeték, ha megítélés jogcíme nem örökösödés, végrendelet vagy szerződés s az ingatlan értéke 100 koronát meghalad (69. §)</i>	2%
6. <i>Átadási és átvételi okirat, ha átruházási illeték kifizetése nem igazoltatott, mint más vagyonátruházás illeték alá esik (72. §)</i>	5%
7. <i>Közszerzeményi igény kielégítése. Ha túlélő házastárs közszerzeményi igény kielégítéseül ingatlant kap, a tulajdonjog e czimen való bekebelezése után; továbbá közszerzeményi igénynek a házasság tartama alatt, vagy annak felbontása folytán való kielégítése fejében</i>	2%
8. <i>Okirati bélyegek (74. §) a vagyonátruházási illetéken kívül, és pedig halálesetre szóló vagyonátruházásokról kiállított okirat, így végrendeletek első ivére</i>	5 K
<i>egyéb okiratok első ivére</i>	2 K
<i>Az okiratok többi ivet és példányai</i>	2 K

V. Illetékegyenérték.

Alanyai, tárgya, mértéke: (105. §.) A haláleset folytán bekövetkezett vagyonátruházásokért a természetes személyek által fizetendő illetékek egyenértéke fejében évi tartozásként fizetni kötelesek:

1. Ófelsége, vagy a kormány kinevezésétől vagy jóváhagyásától függő javadalmak és alapítványok, illetve ezek javadalmasai	
a) ingatlan vagyon értéke után	0.5%
b) ingó vagyon tiszta értéke után	0.2%
2. Az 1. pont alá nem tartozó minden más javadalom és alapítvány, ezek javadalmasai, egyházi és világi községek, oly egyesületek, intézetek, testületek és társulatok, melyek tagjainak a törzsvagyonban tulajdonrészük nincsen:	
a) ingatlan után	0.4%
b) ingó tiszta értéke után	0.2%
3. Részvényes, vagy üzletrészekre alakult vállalatok: ingatlan után (ingó után nem fizetnek)	0.2%
4. Oly részvénytársaságok, vagy szövetkezetek, melyek célja és üzletköre kizárólag, vagy túlnyomóan ingatlanok kezelése: ingatlan vagyon értéke után	1%
Ha céljuk nyereszkesedés kizárásával tagjainak lakást biztosítani, p. ü. minister ill. egyenérték alól felmenthetők	

Alapja: ingatlanoknál azoknak a tízéves kivetési időszak első évét megelőző évi jövedelmek, illetve adók alapján kiszámított törvényszerű legkisebb értéke (L. I. Értékelési szab.); ha fizetési kötelezettség a kivetési időszak alatt áll be, a fiz. köt. beálltát megelőző évi adatok veendőik alapul. Adósságok, terhek címén az ill. alapjából levonásnak helye nincs.

Ingóknál az alap a kivetési időszakot megelőző év végén mutatkozó állag, levonva az igazolt adósságokat és terheket. (106. §.)

Fizetésre kötelezett: rendszerint az illeték alá eső vagyon élvezetére jogosított személy saját haszonélvezetének tartamához képest, hacsak a tulajdonos jogi személy magára nem vállalta a fizetést, vagy illetékes felsőbb hatósága erre nem kötelezte. A vagyon jövedelme a folyó ill. egyenérték tartozásért feltétlenül kezeskedik. (108. §.) Ujonan keletkező jogi személyek, továbbá régiiek ujonan szerzett, vagy eddig illeték alá nem vont ingatlan után: csak az ingatlan szerzésétől számított 10 év elteltét követő

hó 1. napjától kezdve tartoznak ill. egyenértéket fizetni. Oly részvénytársaságok, vagy szövetkezetek, melyek célja kizárólag, vagy túlnyomóan ingatlanok kezelése, ill. egyenértéket a szerzés napját követő hó 1. napjától kezdve tartoznak fizetni.

Fizetési kötelezettség megszűnik az ingatlan elidegenítése napját követő hó 1. napján.

Ha ill. egyenérték fizetésére kötelezett jogi személy ingó, vagy ingatlan vagyont szerez, vagy elidegenít, rendes vagyonátruházási illetéket kell megfizetni. (109. §.)

Nyilvántartás vezetendő a fizetésre kötelezettekéről, valamint ezek ingó és ingatlan vagyonáról, melyekre vonatkozó változások, és pedig ingatlannál 30 nap alatt, ingóknál minden év január havának végeig bejelentendők 10—500 korona ismételtén kiszabható bírság terhe mellett. (110. §.)

Kiszabása. 10 évre való érvénnyel szabandó ki. Kivetési időszak leteltével p. ü. minister új bevallást rendelhet el. Ill. egyenérték 10 évi időszakon belül, — fenti változások kivételével, mely esetben a kivetési időszak végeig szabandó ki az ill. egyenérték, — változatlanul marad. Ujonan szerzett ingatlanok 10 év elteltével válnak ill. egyenérték kötelezetteké. (111. §.)

Jogorvoslatok. Fizetési ív kézbesítésétől számított 30 nap alatt birtokon belül, 60 napig birtokon kívül lehet p. ü. igazgatóságához fellebbezéssel élni; utóbbi határozata ellen közigazgatási bírósághoz panasznak van helye. (L. még I. alatt.)

Észrevételek az új díjszabás felett

Az alábbiakban az új díjszabás néhány hibájáról van szó. Legyen szabad remélni, hogy az új rendelet megjelenése által előállott nagy, általános és igaz öröm nem ok arra, hogy hallgatást parancsolva magunkra, ezeket a hibákat meg ne lássuk, fel ne tárjuk és minthogy most már könnyű a segítség, mielőbbi orvoslásukat azonnal ne szorgalmazzuk. Nem első lesz a háborús rendeletek közt, melyet mindjárt megjelenése után kiegyesíteni, helyesbiteni, vagy pótolni kellett.

Két olyan intézkedése van az új rendeletnek, amit szívesebben vettünk volna, ha a régiiben marad. Először is nem látjuk magya-

rázatát, miért kellett eltörölni az 1880. évi LI. t.-cz.-nek azokat a nagyon helyes és nagyon indokolt rendelkezéseit, hogy másolat-hitelesítéseknél és fordításoknál akkor is két lapnak a díjára tart-hatunk igényt, ha csak egy oldalra terjed az irat?

Ezzel honorálva voltunk, amiért egyáltalában szóba ereszkedtünk a féllal, amiért tollat vettünk a kezünkbe. Ha most az új rendelet a másolatok hitelesítési díját oldalonként 1.— illetve 150 koronában, a fordítások díját oldalonként 2.— illetve 250 koronában állapította meg, nem értjük, miért ne mondhatta volna ki a régi törvény mintájára, hogy „az első két oldalért” másolathitelesítésnél 2.— illetve 3.— korona, fordításnál 4.— illetve 5.— korona jár? Húsz évi tapasztalat alapján állítom, hogy az előforduló másolathitelesítéseknek több mint fele 25-nél nem több sorra terjedő egy oldalas okirat (hatósági és orvosi bizonylatok, katonai igazolványok, tanári, ügyvédi, mérnöki oklevelek, stb.), melyekért eddig 60 fillér volt a díj, mostan 1 korona. Ez az 1 korona éppen úgy nem díj ma egy diplomás embernek, mint a 60 fillér nem volt s igaza van annak a tekintélyes kartársunknak, aki másolathitelesítésekért régen nem számít és nem szed semmiféle díjat, mert inkább dolgozik ingyen, mint borra valóért. A cipész ma fel nem tesz egy gombot a cipőnkre, az ács egy szeget nem ver be, a fiákkeros a szomszédba sem visz el 1 koronáért, csak a diplomás közjegyző tartozik 1 koronáért is dolgozni. 1880-ban sokszorosan több volt 30 krajczár, mint ma egy korona, sérelmünket illetőleg mégis a lényeg nem ebben rejlik, hanem ott, hogyha az időszertinti munkadíj, a hagyatékok díja 100%-kal, a fokozatos munkadíj és az írásdíj 150%-kal volt emelhető, nincs magyarázata, miért nem volt szabad a másolathitelesítések zömének díját, mely díj legbántóbb mértékben volt alacsony, mindössze csak 40 fillérrel, s ha 25-nél több sort tartalmaz, mindössze 50 fillérrel emelni? Éppen az volt a baj, hogy a másolathitelesítésnek eddig is aránytalanul olcsó volt a díja egyéb díjakhoz viszonyítva. Az új díjszabás pedig az egy oldalra terjedő másolatoknál, tehát az esetek túlnyomó többségében ezt az aránytalanságot, ahelyett, hogy megszüntette volna, növelte.

Hogy egészen őszinte legyek, eddig sem igen ragyogott el szemünk, mikor komoly elfoglaltságunk közben ezzel a jól ismert bevezetéssel lepett meg a kliens: „Közjegyző úr kérem, egy sürgős másolathitelesítésre volna szükségem.” Ezentúl a

másolathitelesítések zöme egyéb teendőinkhez viszonyítva még az eddiginél is aránytalanabban lesz alacsonyan díjazva, úgy hogy a másolatot hitelesítő klienst még kevésbé fogjuk óhajtani, mint eddig. Pedig éppen az ellenkezőre kellett volna törekedni. Nem mintha az ideális közjegyzői hivatás körébe tartozónak látnám a másolathitelesítéseket s azért rántanék mellette ennyi hévvel kardot, de míg hatáskörünkbe tartozik, addig ezt a munkánkat is úgy kell díjazni, mint amit okleveles ember szaktudásának teljes alkalmazásával végez. Nem tudjuk megindokolni, hogyha az aláírashitelesítés díját minimális 1 kor. 50 fillérről minimális 5 koronára 240%-kal lehetett emelni, miért nem volt a másolat-hitelesítés minimális díja 230%-kal még mindig igazán szerény 2 koronára emelhető?

Még bántóbb az eset a fordításoknál. Itt már nemcsak hogy semmi javulás nincs a régihez képest, de egyenes esés mutatkozik. Eddig saját fordításainknak minimális díja 4 korona, idegen fordításé 2 korona volt. Az új rendelet szerint az 1 oldalas, tehát ismét csak a leggyakrabban előforduló, fordítás díja 2 korona, ha magunk végezzük, 1 korona, ha készen hozzák s mi csak hitelesítjük. Mi indokolja, hogy ez a díjunk a régihez képest 50%-kal kevesbedjék s hogy éppen különös képzettséget (idegen nyelv teljes birását) igénylő munkánk szegényes 1 koronával díjaztassék? — elgondolni sem tudom. Ha ezen a díjtételen nem változtatunk, figyelemmel arra, hogy ez az egyetlen eset, ahol úgy a régi, mint az új díjszabás még a sorok szótagszámát is előírja, (hogy miért éppen csak itt és másutt nem? szintén nem tudom), be fog következni, hogy minden közjegyző, hacsak módot találhat rá, el fogja utasítani magától a fordításokat. Ha az volt a rejtett intenció, hogy a fordításokat inkább a (sokszor jogászilag tudatlan) hites tolmácsok, tanárok, tanítók, papok, irnokok végezzék, ezt a célt az új rendelet feltétlenül el fogja érni.

A másik sérelmes intézkedés (mely látszólag új kedvezmény akar lenni, valóban azonban kevés gyakorlati értéke van), szintén a fordításokra vonatkozik. Eszerint a közjegyző a törvényszék elnökéhez tartozik engedélyért folyamodni, ha fordításáért a szöveg tudományos, vagy irodalmi jellege, vagy a benne sűrűn előforduló szakkifejezések miatt magasabb díjazást igényel. Ha ez az eszme valamelyik kartársé volt, az csak olyantól eredhetett, aki törvényszéki székhelyen lakik és nem jutott eszébe, hogy a törvényszéki

székhelyen kívül lakó kartársak mi módon fogják ebbeli igényeiket érvényesíteni? Közjegyzőhöz a felek rendszerint csak az utolsó órákban jönnek, mikor már az azonnali elintézés nem halogatható, mert bizonyos határidő vége felé jár, vagy mert a fél el akar utazni stb. Telefonon, vagy táviratilag nem lehet előterjeszteni a kérelmet, mert az iratot legalább egyszerű másolatban be kell mutatni. Máskülönben az elnöknek nem áll módjában elbírálni, indokolt-e a kérelem, vagy nem? az irat bemutatása nélkül tehát dönteni sem tudhat. Írásban, postai uton kérni engedélyt nincsen idő. Ha volna is, a fél inkább vagy egészen lemond a fordításról, vagy tolmácshoz viszi, vagy (ami leggyakoribb lesz) a közjegyző mond le felemelt igényéről és rendes díjért csinálja meg a fordítást, de sem a fél nem fog esetleg 2—3 hétig is várni, míg az írásban, postán elküldött kérelemre hivatalos lassúsággal, ugyancsak postán válasz érkezik, sem a közjegyző nem fog azért a pár korona esetleges többletért díjaira kérvényezni, ugyanilyen hosszú ideig várakozni, fizetés nélkül adván ki kezéből a fordítást és követelését nyilvántartani. Ha a magasabb díj számítását tárgyzó kérvényről, mely jelentékeny munkatöbbletet jelent, számíthat-e a közjegyző külön díjat s ha igen, mennyit? arról a rendelet még sem emlékezik. S hogy akadjon közjegyző, aki 4, 5, 6 korona díjtöbblet miatt ingyen még külön kérvényt is készítsen, nehezen hiszem.

Ha már kedvezni akart a rendelet azzal, hogy a szaktudást igénylő fordításokért magasabb díjakat szedhessünk s ha már elfogadhatatlannak találta, hogy ezen magasabb díj követelhetését ne magunk ítéljük meg, legalább a székhelyünkön lévő járásbírótság vezetőjének adta volna meg a jogot a magasabb díjszámítás engedélyezésére. Ebben az esetben csak átmentünk volna az irattal a járásbíróságra, ott azonnal elintézhettük volna az engedélyt, szóbeli kérelmünkre bírói tollal akár az eredeti iratra, akár a már kész fordításra reávezetve, mint ahogy azt a mostani rendelet mellett a törvényszéki székhelyen működő közjegyzők megtehetik, ellenben az ezen szerencsében nem részesülők annál kevésbé. Nem lesz érdektelen megfigyelni, hogy a nagy összegekre is rugható ügyleti díjaknál a rendkívüli felszámításhoz a 38. § 2-ik bekezdése nem követel törvényszéki elnöki engedélyt, míg fordításoknál, ahol legjobb esetben is csak pár koronával kívánna a közjegyző többet kapni a rendes díjaknál, már szükséges ez a kalóda. Míg tehát az ügyleteknél rendkívüli díjban elnöki

engedély nélkül követelhetünk esetleg százakkal többet is, addig fordításnál 2—3 kor. díjtöbblet is csak körülményes kérvényezés és kegyes engedély mellett számítható akkor is, ha azt a fél önként szívesen fizetni akarná. Ime egy eset a sok közül, a különböző intézkedések közötti összhang hiányára, amiről más alkalommal szeretnék értekezni. Világos, hogy amíg ez az intézkedés mai formájában marad, addig a törvényszéki székhelyen kívül lakó közjegyzőkre nézve gyakorlati értéke nem lesz soha!

Sok üdvös és rég várt intézkedése van a rendeletnek, amelyeket hogy végre elértünk, lelkes örömmel kell üdvözlönnünk. Ezekről is érdemes magunk között sokat beszélni és írni. Én azonban — intézményünk iránti szeretetből — ezuttal csak a hibákra óhajtánék sok-sok jóakarattal rávilágítani.

Az a két hiba, amellyel ezuttal foglalkoztam, olyan, amit azonnal és feltétlenül helyrehozandóknak tartok. Abszolút értelemben elhibáztak és helytelenek. Van azután a rendeletben számos olyan, a most említetteknel lényegesen kevésbé sérelmes hiba, melyektől készségesen eltekintünk, míg a végleges díjszabás elkészül, de jobban szerettem volna azokat már a most megjelent új rendeletből is kiküszöbölve látni. Előre is védekezem az ellen az alaptalan feltevés ellen, mintha az új díjtételek összegét keveselném s ez készítené a szólásra. Feltétlenül azok közé tartozom, akik általánosságban és a legtöbb tételnél alacsonyabb díjakkal is megelégedtek volna, mint amennyit kaptunk s nem a díjtételek összege az, amit még kifogásolok. Nem a zsebünk, de az intézményünk érdeke vezet s ezért óhajtom a nem még magasabb tételű, de az alaposabb, körültekintőbb, egységesebb díjreformot. Inkább olyasmikről van szó, hogy a különböző rendelkezések nincsenek egymással kellő összhangba hozva (egy ilyen példát már volt is alkalmam említeni a sok közül), — hogy több tételnél nincs kellő mértékű vagy kellő számú megkülönböztetés, — több rendelkezés, ami homályos volt a régi törvényekben, szószerint van átvéve s így továbbra is homályos maradt, — sok üdvös újítás, aminek jönni kellett volna, egyáltalán nem jött, stb. stb.

Ha mostani szerény észrevételeimet kartársam szívesen fogadják, felkarolják és magukévá teszik, a legközelebbi alkalommal kész örömmel részletesen feltárom és indokolom ezeket a kisebb hibákat

is. Ezeket a kisebb, de elég számos hibákat a most megjelent, remélhetőleg a rendelet saját szavai szerint is csak ideiglenes díjszabásban türelmesen nézzük. Egy végleges díjszabásban azonban nem szabad előfordulniok. A végleges díjszabást különben is helyesen egyedül egy három részből: az elveket tartalmazó általánosból, a díjtételeket tartalmazó különösből és záró rendelkezésekből álló törvényben és nem rendeletben képzelem megoldhatónak, melyben ki lenne mondva, hogy a díjtételeket tartalmazó különös rész a változó szükséghez képest esetről-esetre rendeleti úton módosítható.

Horthy István
munkácsi kir. közjegyző.

Közlemények.

Magyar Népköztársaság. A lezajlott és részben még folyó államjogi és társadalmi átalakulás fokozott kötelességteljesítésre készítessen minden osztályt és foglalkozási ágat, melynek a múltban is elsősorban volt hivatása a törvényt és a jogot szolgálni. E téren a közjegyzőségre is a maga működési körében fontos feladatok várnak. A rohamosan végbemenő változások és azok nyomában járó megrázkódtatások során a közjegyző állhatatosan tartsa szem előtt maga és ugyanezen irányban gyakoroljon befolyást másokra is, hogy a törvényes intézmények addig, amíg törvényesen megmászva nincsenek, tiszteletben tartandók.

A népkormány igazságügyministere *dr. Berinkey Dénes* igazságügyministeri tanácsos lett, akit mint az igazságügyminisztérium nemzetközi osztályának eddigi vezetőjét, kiváló képzettségű és tehetségű jogásznak ismertünk és akitől méltán várhatjuk a demokratikus irányzatnak minden felforgatástól mentes bevitelét az igazságügyi kormányzatba és a jogszolgáltatás terére. Az új Magyarország igazságügyének nyeresége a két államtitkár *dr. Ábrahám Dezső* és *dr. Kégl János* is.

Ehelyütt kell végül megemlékeznünk arról, hogy kiváló karrársunkat, *dr. Charmant Oszkár* budapesti közjegyzőt a népkormány ideiglenes megbizatással Bécsbe rendkívüli követté nevezte ki.

A közjegyzőkre, a közjegyzőhelyettesekre és az ügyvédekre nézve az államforma átalakulásával kapcsolatos intézkedések. A Magyar Népköztársaság kormánya a következőket rendeli:

1. §. A közjegyzői kamarák, a közjegyzők, helyetteseik és jelöltjeik elnevezéséből a „királyi“ szó elmarad és helyébe az „állami“ szó lép.

Az állami közjegyzők címtábláinak, bélyegzőinek, nyomtatványainak és kiadványainak élén a „Magyar Népköztársaság“ feliratot kell alkalmazni.

2. §. Az állami közjegyzőknek és közjegyzőhelyetteseknek, valamint az ügyvédeknek újabb esküt kell tenniök.

Az állami közjegyzők és közjegyzőhelyettesek esküjének szövege a következő:

„Esküszöm a mindenható Istenre, hogy a Magyar Népköztársasághoz és annak alkotmányához hű leszek, állami közjegyzői (közjegyzőhelyettesi) kötelességemet a törvények és a törvényes rendeletek szerint híven, pontosan és lelkiismeretesen teljesítem. Isten engem úgy segítjen.“

Az ügyvédek esküjének szövege a következő:

„Esküszöm a mindenható Istenre, hogy a magyar Népköztársasághoz és annak alkotmányához hű leszek, ügyvédi kötelességemet a törvények és törvényes rendeletek szerint híven, pontosan és lelkiismeretesen teljesítem. Isten engem úgy segítjen.“

3. §. Aki azt állítja, hogy az eskü vallási meggyőződésével ellenkezik, eskü helyett fogadást tesz. E fogadás az eskü szövegétől abban tér el, hogy az Istenre való hivatkozás helyébe „becsületesemre és lelkiismeretemre fogadom“ szavak lépnek, az esküszöveg utolsó mondata pedig elmarad.

4. §. Az újabb esküt vagy fogadást az állami közjegyzők és közjegyzőhelyettesek, ha székhelyükön törvényszék van, a törvényszék elnökénél, más esetben annak a járásbírósnak a vezetőjénél kötelesek letenni, amelynek területén székhelyük van; az ügyvédek pedig, ha a kamara székhelyén laknak, az ügyvédi kamara választmánya előtt, és ha más helyen laknak, annak a járásbírósnak a vezetőjénél teszik le, amely járásbírósnak területén irodájuk van.

5. §. A 2. §-ban megállapított esküt vagy fogadást kötelesek letenni a működésüket jövőben megkezdő állami közjegyzők és

közjegyzőhelyettesek az 1874. XXXV. t.-cz. 12. §-ában megjelölt hatóságnál, ügyvédek pedig az 1913. LIII. t.-cz. 22. §-ában megjelölt hatóságnál.

6. §. Az eskü vagy fogadás letételéről a résztvett személyek nevét is feltüntető jegyzőkönyvet kell készíteni és az igazságügy-ministerhez jelentést kell tenni.

Az eskü vagy fogadás letételét az állami közjegyzők kinevezési okiratára, az állami közjegyzőhelyettes helyettesítési rendelve nyére és az ügyvéd oklevelére fel kell jegyezni.

Budapesten, 1918. évi november hó 21-én.

Károlyi s. k.
ministerelnök sv.

(A ministeriumnak 5506/1918. M. E. számú rendelete.)

Az állam átalakulásával kapcsolatos igazságügyi szervezeti és ügyviteli intézkedések. Az igazságügyi államszolgálatban újabb hivatali esküt kell tenni.

Az igazságügyi hatóságok elnevezéséből és a hivatali állások megjelöléséből a „királyi” szó elmarad.

A törvényszék mellett működő ügyészség az „államügyészség”, az ítélőtábla mellett működő ügyészség a „főállamügyészség”, a Curia mellett működő ügyészség pedig a „legfőbb államügyészség” nevet nyeri.

Az igazságügyi hatóságok czimereinek, bélyegzőinek és nyomtatványainak szövege a jelen rendeletnek megfelelően változik. A rendelkezésre álló készletet ily változtatással fel kell használni.

A bíróságok és az államügyészségek működésüket 1918. évi november hó 18-ik napjával a jelen rendeletben foglalt rendelkezések szem előtt tartásával folytatják.

Budapesten, 1918. évi november hó 16.

(Az igazságügyministernek 54725/1918. M. sz. rendelete.)

A bírói hatalom gyakorlása. A bírói hatalmat a jelenleg működő bíróságok a magyar népköztársaság nevében gyakorolják. A bíróságok ítéleteiket és egyéb ügydöntő határozataikat a magyar népköztársaság nevében hozzák.

Az ellenkező törvényes rendelkezések hatályukat veszítik. (A ministeriumnak 5854/1918. M. E. sz. rendelete.)

*

A köztársaság czimere és pecsétje. A magyar népköztársaság czimere abban tér el az eddig használt állami kis czimertől, hogy a czímerpajzson nyugvó királyi korona és a hármashalom középső részén volt nyílt korona elmarad.

Ehhez képest a köztársaság czimerének heraldikai leírása a következő: *Hasított pajzson jobbról vörössel és ezüsttel hétszer vágott mező, balról vörös mezőben zöld hármashalomnak kiemelkedő középső részén ezüst, talpas kettőskereszt.*

A czímerpajzs körvonalai legyenek egyszerűek. Pajzstartó alakoknak, a czímerpajzsot övező lombdísznak vagy a köztársasági államformához illő egyéb izléses díszítésnek alkalmazása szabad, de nem kötelező.

Az új czímer mintarajzai később fognak megjelenni.

Uj tárgyakon ezentúl ezt a hivatalos czimert kell használni.

Meglévő és még használatban álló tárgyakon (czímtáblákon, zászlókon, pecsétnyomókon, bélyegzőkön, dúcokon stb.) az állam eddigi (kis, közép, nagy) czimerét nem kell kicserélni, hanem csupán a czímerpajzson nyugvó királyi koronát kell a czímerből megfelelő módon (átfestéssel, lefödéssel, lesimitással, véséssel stb.) eltávolítani. Beépített czimereket, művészi alkotásokat nem kell átalakítani.)

Az állam eddigi czimerének rajzával ellátott nyomtatványokból rendelkezésre álló készletet a szövegnek más jogszabályokban elrendelt megváltoztatása után fel kell használni.

A Magyar Népköztársaság állampecsétje az említett új czimert tünteti fel. Körirata felül: „A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG ÁLLAMPECSÉTJE”, alul: „1918. NOVEMBER 16”.

A Magyar Népköztársaság nagyobb (közép vagy egyesített) czimerének megállapítása későbbi időpontra marad.

Ez a rendelet a hirdetésének napján lép életbe. Ugyanekkor hatályát veszti: Az osztrák-magyar monarchia közös intézményeinek használatára szolgáló czímer, az állami közép- és kis czímer, valamint az állampecsét új leírásáról és rajzáról és az osztrák-magyar monarchia közös intézményeinek használatára új alakban megállapított kis czímer tárgyában kiadott rendeletek. Budapesten,

1918. évi november hó 28. napján. (A magyar népköztársaság kormányának 5746/1918. M. E. számú rendelete.)

*

Az állami hatóságok, vállalatok és intézetek címének, valamint az eskü és fogadalom szövegének megváltoztatása.
A magyar népköztársaság kikiáltása következtében valamennyi állami hatóságnak, vállalatnak, intézetnek és alkalmazottainak címéből a „királyi“ jelző elmarad.

Az állami hatóságok, vállalatok és intézetek címereiknek, címtábláiknak, bélyegzőiknek, nyomtatványaiknak és kiadmányaiknak élén „Magyar Népköztársaság“ feliratot alkalmaznak. A rendelkezésre álló készletet megfelelő kiegészítéssel fel kell használni.

A fennálló szabályokban megállapított eskü vagy fogadalom szövegéből a királyság intézményével kapcsolatos rész elmarad és ehelyett a magyar népköztársaságra és annak alkotmányára való hivatkozással kell újabb esküt vagy fogadalmat tenni.

Az állami hatóságok, vállalatok, intézetek és alkalmazottaik címében netalán szükséges egyéb változtatásról, valamint az eskü teljes szövegének és letétele módjának megállapításáról az a miniszter gondoskodik, aki a felügyeleti hatóságot gyakorolja.

Budapest, 1918. évi november hó 19-ik napján. (A magyar ministeriumnak 5430. M. E. számú rendelete.)

*

A törvényes fizetési eszközök. Az Osztrák-Magyar Bank budapesti főintézete által kiállított kamatozó vagy nem kamatozó pénztárjegyek, valamint az általa kibocsátott utalványok vagy csekkek, végül az általa megerősített csekkek az alábbi kivétellel további intézkedésig fizetésül elfogadandók.

Munkabérek fizetésére a felsorolt pénztárjegyek, utalványok és csekkek nem használhatók.

Ez a rendelet 1918. november hó 2-án lép életbe, hatálya azonban kiterjed a felsorolt pénztárjegyekre, utalványokra, csekkekre és megerősített csekkekre akkor is, ha azok kiállítása, illetőleg megerősítése a mai nap előtt történt.

Budapest, 1918. évi november hó 1-én. (A ministeriumnak 4800/1918. M. E. számú rendelete.)

*

Az Osztrák-Magyar Bank megerősítő záradékával ellátott csekk. Ha az Osztrák Magyar Bank a reá utalványozott csekket megerősítő záradékkal látja el, a csekkbirtokossal szemben a csekk beváltására köteles; e kötelezettség teljesítéseért a kibocsátónak és a forgatónak is felelős. Az Osztrák-Magyar Bank a megerősítő záradékkal ellátott csekk beváltását nem tagadhatja meg akkor sem, ha a kibocsátó időközben csődbe jutott.

A megerősítésből eredő kötelezettség megszűnik, ha a csekket a kiállítástól számított 10 nap alatt fizetés végett nem mutatják be. A bemutatás igazolására az 1908 : LVIII. t.-cz. 17. §-a irányadó.

A megerősítésből eredő követelés az említett bemutatási határidő elteltétől számított két év alatt elévül.

A megerősítésből eredő követelések bírói érvényesítésére a váltókövetelésekre vonatkozó illetékességi és eljárási szabályok irányadók. Az Osztrák-Magyar Bank csak akkor jogosult a csekket megerősítő záradékkal ellátni, ha arra előzetesen fedezetet nyújtottak.

A csekk megerősítő záradéka a fennálló jogszabályok értelmében sem bélyegilleték, sem másnemű állami illeték alá nem esik.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére. Horvát-Szlavonországokban a jelen rendelet végrehajtása iránt a törvénykezés tekintetében a bán intézkedik.

Budapest, 1918. évi október hó 26-án.

(A m. kir. ministeriumnak 4,650—1918. M. E. sz. rendelete.)

*

A hadirokkant, hadisérült, hadiözvegy vagy hadiárva megjelölésnek a kereskedelmi cégben használata. Kereskedelmi cégbe a jelen rendelet életbelépésétől kezdve ezt a megjelölést hadirokkant, hadisérült, hadiözvegy vagy hadiárva csak a kereskedelmi minister engedélyével szabad felvenni. Ehhez képest a bíróság a cégjegyzékbe oly céget, amelyben az említett megjelölés bennfoglaltatik, csak akkor jegyeztethet be, ha a kereskedelemügyi minister engedélyét igazolják.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1918. évi november 20-án.

(A ministeriumnak 5,721—1918. M. E. számú rendelete.)

*

A váltókra, kereskedelmi utalványokra és közraktári jegyekre vonatkozó kivételes intézkedések újabb kiegészítése.
A m. kir. ministerium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §. Az 1918. évi július hó 1. napja után 1918. évi szeptember hó 30. napjáig bezárólag lejárt váltó, kereskedelmi utalvány és közraktári jegy tekintetében, amely papirokra nézve a 2727/1918. M. E. számú rendelet a fizetés, valamint a névbecsülési fizetés végetti bemutatásnak és a fizetés hiánya miatti óvás felvételének határidejét 1918. évi október hó 15. napjáig bezárólag meghosszabbította, a fizetési kereset és a fizetési visszkereset fenntartása végett — a látra fizetendő papirok kivételével — fizetés végetti bemutatásra és óvás felvételére nincs szükség; az előzők értesítése nem kötelező.

A visszkeresetre jogosult hitelező az 1. bekezdés alá eső papiroknál az óvás költségének megtérítését csak akkor követelheti ha a papírt 1918. évi október hó 15. napjáig bezárólag óvatoltatta, a váltódíjat ellenben akkor is, ha a papírt nem óvatoltatta; kamatot a lejáratától lehet számítani.

2. §. Az 1918. évi szeptember hó 30. napja után 1918. évi december hó 31. napjáig bezárólag lejárt váltó, kereskedelmi utalvány és közraktári jegy tekintetében a fizetés, valamint a névbecsülési fizetés végetti bemutatásra és a fizetés hiánya miatti óvás felvételére a törvényben megszabott határidő 1919. évi január hó 15. napjáig bezárólag meghosszabbíttatik; ha a fizetés végetti bemutatást e határidőben teljesítik, a kamatot a lejáratától lehet számítani.

Az 1876: XXVII. t.-cz. 40. §-ában meghatározott letételi joga az elfogadót a lejárat napjától számított 15. köznapi letétellel illeti meg.

Az 1876: XXVII. t.-cz. 48. §-ában meghatározott beváltás joga a kötelezettet a lejárat után ebben az esetben is megilleti, ha a váltó bemutatva és az óvás felvéve nem lett.

3. Ez a rendelet nem érinti a váltók, kereskedelmi utalványok és közraktári jegyek tekintetében a moratóriumi és a moratóriumfeloldó rendeletekben megállapított szabályokat.

Az 1569/1917. M. E. számú rendelet 4. §-ának a váltón, kereskedelmi utalványon vagy közraktári jegyen alapuló követelések

elévülésére vonatkozó rendelkezése továbbra is érvényben marad.

4. §. Ez a rendelet 1918. évi október hó 1. napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed. Budapestén, 1918. évi szeptember hó 20-án.

(A m. kir. ministeriumnak 4145/1918. M. E. számú rendelete).

Az ingatlanokra vonatkozó magánjogi szabályok kiegészítése. Ingatlant elidegenítő jogügylet érvényességéhez a jogügyletnek okiratba foglalása szükséges. Ugyanez áll a szerződés kötését megelőző előzetes megegyezésre.

E szabály nem terjed ki a jelen rendelet életbelépése előtt létrejött jogügyletekre, ha a jelen rendelet életbelépése napjáig:

1. a jogügyletet a netán szükséges jóváhagyás kieszközítése, a vagyonátruházási illeték kiszabása vagy a birtokos személyében beállott változásnak a földadókataszteri munkálatokban keresztülvezetése végett a megfelelő helyre már bejelentették, vagy

2. az elidegenített ingatlant a szerző fél birtokba vette, vagy

3. a szóbeli uton állítólag létrejött jogügylet teljesítése iránt a pert megindította.

Telekkönyvi bejegyzés alapjául szolgáló okiraton tanu nő is lehet.

A telekkönyvi bejegyzés alapjául szolgáló jogügyletet az igazságügyminister által megállapított esetekben a telekkönyvi hatóság vagy kiküldöttje jegyzőkönyv szerkesztésével okiratba foglalhatja.

Budapestén, 1918. évi október hó 15-én.

(A m. kir. ministeriumnak 4420/1918. M. E. számú rendelete).

Az ingatlanforgalom korlátozásáról 4000/1917. sz. alatt kiadott rendelet hatályon kívül helyeztetett.

Azon ügyleteket, melyekhez való hatósági hozzájárulás tárgyában jogerős határozat még nem hozatott, úgy kell tekinteni, mintha a hatósági hozzájárulás szüksége reájuk nézve nem is forogt volna fenn. Ez áll akkor is, ha a felek az ügyletet kifejezetten a hatósági hozzájárulástól feltételezetten kötötték meg.

A kisbirtok szaporítását elősegítő ideiglenes intézkedésekről szóló 5300/1918. M. E. számú rendelet állapítja meg, hogy a most

idézett rendelet mennyiben nyer alkalmazást az előbb említett ügyletekre, továbbá azokra az ügyletekre, amelyekről szóló okiratokat a hatósági hozzájárulás kérdésében döntésre hivatott szerv a hatályon kívül helyezett rendeletek értelmében a hozzájárulás megtagadását tanúsító záradékkal ellátva még vissza nem adta.

Budapesten, 1918. évi november hó 15-én.

(A ministeriumnak 5299/1918. M. E. számú rendelete).

A kisbirtok szaporítását elősegítő ideiglenes intézkedések. Száz kataszteri holdnál nem nagyobb ingatlan szabadon csak olyannak idegeníthető el, aki a községi előjáróság (városi polgármester) bizonyítványával igazolja, hogy már eddig is földműveléssel vagy gazdálkodással foglalkozott. Ha ez a kellék a tulajdonjog bejegyzése iránt beadott kérvényhez mellékelt bizonyítvánnyal igazolva van és a tulajdonjog bejegyzéséhez szükséges minden egyéb kellék is megvan, a telekkönyvi hatóság a tulajdonjogot a szerző fél javára bejegyzi. Ha pedig az említett kellék nincs igazolva, a telekkönyvi hatóság a tulajdonjog bejegyzése iránt előterjesztett kérelmet elutasítja.

Egyszáz kataszteri holdat meghaladó, de ötszáz kataszteri holdnál nem nagyobb ingatlan szabadon szintén csak olyannak idegeníthető el, aki községi előjáróság (városi polgármester) bizonyítványával igazolja, hogy már addig is földműveléssel vagy gazdálkodással foglalkozott. Ha ez a kellék a tulajdonjog bejegyzése iránt beadott kérvényhez mellékelt bizonyítvánnyal igazolva van és a tulajdonjog bejegyzéséhez szükséges minden más egyéb kellék is megvan, a telekkönyvi hatóság a tulajdonjogot a szerző fél javára bejegyzi. Ha pedig az említett kellék nincs igazolva, a telekkönyvi hatóság a széljegyzés épségben tartása mellett az iratokat nyilatkozás végett hivatalból felterjeszti a földművelésügyi ministerhez.

Egyszáz kataszteri holdat meghaladó, de ötszáz kataszteri holdnál nem nagyobb ingatlan olyannak, akire nézve községi előjáróság (városi polgármester) bizonyítványával nem igazolják, hogy addig is földműveléssel vagy gazdálkodással foglalkozott, csak akkor idegeníthető el, ha az elidegenítő azt a nép számára való megszerzés végett a földművelésügyi ministernek előbb felajánlja.

Ötszáz kat. holdat meghaladó ingatlan akárki részére csak akkor idegeníthető el, ha az elidegenítő ezt a nép számára való megszerzés végett a földművelésügyi ministernek előbb felajánlja.

Ezt a rendeletet nem kell alkalmazni:

1. Budapest fővárosnak területére;
2. ha kizárólag belsőség vagy lakóház, lakóház építésére szánt telek, gyár vagy ipartelep, anyaglerakó telep vagy más üzemtelep elidegenítéséről van szó;
3. ha a szerződő fele egyike az állam, a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége vagy az Országos Központi Hitelszövetkezet;
4. ha a szerző fél javára az illető ingatlanra telekkönyvileg elővásárlási vagy visszavásárlási jog van bekebelezve;
5. ha hitelt érdemlően kimutatják, hogy a felek egymásnak egyenes ágon rokonai vagy elsőfokú unokatestvéknél nem távolabb rokonai vagy pedig házastársak;
6. kisajátítás esetében.

Ezek a feltételek a telekkönyvi átíratási kérvényben igazolandók és igazolt voltukat a telekkönyvi hatóság bírálja el.

Azokkal az ügyletekkel elidegenített ingatlanokat, amelyekre nézve az ingatlanok forgalmáról 4,000/1917. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet értelmében szükséges hatósági hozzájárulás kérdésében a döntésre hivatott szerv a jelen rendelet életbelépésekor még jogerős határozatot nem hozott, a földművelésügyi minister, a jelen rendelet értelmében a nép számára megszerzetheti, de csak akkor, ha e szerzésnek előbbi feltételei fenforognak.

Semmis minden olyan jogügylet, amely a jelen rendelet kijátszásával jön létre vagy a jelen rendelet megkerülésére irányult.

Budapesten, 1918. évi november hó 14-napján.

(A ministeriumnak 5,300/1918. M. E. számú rendelete.)

*

Értékek kivételének eltiltása. Tilos Magyarország területéről bármely kötvényt, részvényt, takarékbetéti könyvet, csekket vagy más értékpapírt, pénzt, ékszert vagy más hasonló értéket más országba vagy Magyarország területén oly helyre vinni (küldeni), amelyre nézve azt a pénzügyminister rendelettel eltiltotta. Kivételt a postatakarék engedhet. Budapesten, 1918. évi november hó 11-én. (A ministeriumnak 5211/1918. M. E. számú rendelete.)

A román hadseregnek P. községbe történt betörése következtében szenvedett kárának megtérítése végett, 51,790 korona iránt indított pert felperes a kincstár ellen, azt adván elő keresetében, hogy P. községben kir. közjegyző volt és a román hadüzenet előtt 8—10 nappal a község birája és jegyzője falragaszokon figyelmeztette a lakosságot, hogy Romániával soha jobb viszonyban nem voltunk, maradjon tehát nyugodtan mindenki és ne csináljon magának hiábavaló költséget a meneküléssel. 1916. évi augusztus 27-én éjjeli 1/2 12 órakor azután alarmirozták a katonaságot azzal, hogy esti 9 óra óta Romániával háborúban vagyunk, meneküljön mindenki, az izgalom ezen óráiban felperes is menekült, hátrahagyván lakásának berendezését, amelynek értéke 50,000 koronát tesz ki. 1916. évi december 12-ig pedig állás nélkül volt, minek következtében tekintettel arra, hogy P.-ban napi keresete átlag 20 koronát tett ki, 107 napon át 2014 korona jövedelemtől esett el. E kárából azonban megtérült 364 korona, mert 1916. évi szeptember 1-től december 1-ig napi 4 korona államszegélyt kapott. Az érdemleges tárgyaláson a kincstár pergátló kifogást emelt a Pp. 180. §-ának 1. pontja alapján, azért mert a kereset hadikár megtérítését célozza, a felperes károsodása pedig az osztrák polg. törvkv. hatályának területén következett be, s így mivel az Optk. 1044. §-a szerint a hadikárookra vonatkozó igények érvényesítése közigazgatási hatóságok elé tartozik. Mind a három bíróság erre az álláspontra helyezkedett, kimondván, hogy a hadikár az osztrák polgári törvénykönyv hatályosságának területén következett be, és így ennek az igénynek érvényesítése közigazgatási útra tartozik.

Személyi hírek. Dr. Hunyor István szolnoki közjegyző-helyettes Jászapátiba és dr. Szlávi Kornél ujvidéki közjegyző-helyettes Pancsovára közjegyzőkké kineveztettek. — Elhaláloztak Jakab Géza ujbudapesti közjegyző, a magyarországi közjegyzők nyugdíj-intézetének elnöke, továbbá dr. Brósz László kassai, dr. Hajdú Béla nagybicscei, Lulyák Antal privigyei és Streitmann Gyula jászapátii közjegyzők.

TARTALOM-MUTATÓ.

I. Czikkek,

	Lapszám
Az örökösödési eljárás a Ptk. törvényjavaslatában	1
A közjegyzői intézmény reformjáról	10
Kir. közjegyzőségek ügyforgalmi adatai	63
A tanúsítási ügykör tárgyi határai	70
Szociális reformok	95
A vagyonátruházási illetékről szóló törvényjavaslat	104
Az új közjegyzői díjszabás	117
A vagyonátruházási illetékről szóló új törvény	138 175
Észrevételek az új díjszabás felett	191

II. Felsőbírósi határozatok.

Közjegyzői rendtartás	46 123 150
Hagyatéki eljárás	51 75 126 150
Telekkönyvi rendtartás	77
Cégügyek. Váltóóvás	78
A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jegyzetek	51 79 127 150
Adó- és illetékügyek	85 159

III. Közlemények.

Államforma átalakulásával kapcsolatos intézkedések	197 198
Átmeneti igazságügyi tanács szervezése	165
Bírói hatalom gyakorlása	198
Czímer és pecsét	199 200
Czégben hadirokkant, hadiözvegy stb. megjelölése	201
Értékek kivitelének eltiltása	205
Értékhatárok felemelése	60
Eskü és fogadalom szövege	200
Gyámhatósági jóváhagyás	171
Hadirokkantak mint közjegyzői segédek	172
Holtányilvánítási eljárásról	135
Igazságügyi javaslatok	58
Illetékreform életbelépése	166
Ingtalanforgalom korlátozásáról	59
Ingtalanokra vonatkozó magánjogi szabályok kiegészítése	203
Ingtalanra bekebelezett idegen illetéktartozás	93 165 203

	Lapszám
Katonai egyének halálessetfelvétele	94 170
Kisbirtok szaporítását előidézõ ideiglenes intézkedések	204
Köz- és magánalkalmazottak fizetésének végrehajtás alóli mentessége	59
Közjegyzõ kártérítése idegen haderõ betörése folytán	206
Közjegyzõi állás összeférhetlensége az országgyûlési képviselõséggel	88
Közjegyzõi állások rendszeresítése	62 91 136
Közjegyzõi díjak szabályozásáról	164
Közjegyzõ-helyettesi gyakorlat	134
Közjegyzõi kamarák	26 165
Közjegyzõk évkönyve	62
Lakás és egyéb helyiségek bérletére vonatkozó intézkedések	60
Magyar népköztársaság	196
Moratóriumi rendeletek	59
Német állampolgárnak Ausztriában lévõ ingó hagyatéka	171
Nõ szenvedõ váltóképessége	92
Országos egylet	62 90 91 130 164
Örökösödési bizonyítvány kiadása	172
Osztrák-magyar bank megerõsítõ záradékával ellátott csekk	201
Sajátkezû végrendelet aláírása	171
Személyi hírek	62 94 136 173 206
Szõbeli ingatlanvételi szerzõdés és birtokforgalmi rendelet	168 203
Statisztika	92
Törvényes fizetési eszközök	200
Törvényjavaslat a közjegyzõk díjainak szabályozásáról	55
Uj kibocsátású részvények elõvételi jogának értékesítése	170
Ügykönyv másolata	172
Ügyvédi díjszabás	94
Vagyonátruházási illetékrõl szóló törvényjavaslat	94
Váltóóvás	59 134 165 202
Végrendeletalkotás orvosok tanuskodása mellett	167
Wienben felvett közjegyzõi okirat	135

20. 527

ÁLLAMI KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

XXI. ÉVFOLYAM.

1918.

Felelős szerkesztő:

DR. HOLITSCHER SZIGFRID

budapesti áll. közjegyző.

KIADJA

A MAGYARORSZÁGI ÁLL. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer.

BUDAPEST, 1919.

KÁROLYI GYÖRGY KÖ- ÉS KÖNYVNYOMDÁJA

V., Arany János-utca 1.